

PEDAGOGISCHE FICHE 9

Thema: Cyberpesten

BLIJF ER NIET MEE ZITTEN, ER IS HULP!

Tijdsduur van de sessie

50 minuten

Tijdsduur van de video

5 minuten

Materiaal

Voor de video:

- Een dvd-speler en televisie OF
- Een computer met een dvd-speler, een projector en luidsprekers OF
- Een internetverbinding, een computer, een projector en luidsprekers

<http://youtu.be/OLk1C46pYZs>

Boodschap van de video

Het internet en de sociale media bieden enorme communicatiemogelijkheden. Vaak worden ze op een leuke positieve manier gebruikt maar er zijn ook manieren om anderen te pesten en gepest te worden. Dit is natuurlijk onaanvaardbaar. Als je gepest wordt, moet je er dan mee blijven zitten of zijn er mogelijkheden om er iets aan te doen? Hoe pak je dat het beste aan?

De boodschap luidt: **Pesten kan niet, ook niet via het web, e-mail of sociale media. Als je gepest wordt, zijn er mogelijkheden om er iets aan te doen. Je hoeft er niet mee te blijven zitten. Je kan hulp vragen aan een vertrouwenspersoon zoals je ouders of leerkrachten. Ook op het internet vind je professionele organisaties die je kunnen helpen. Wanneer je gepest wordt via het web, e-mail of sociale media, wis dan deze berichten niet. Sla ze op als bewijsmateriaal. Je bent niet alleen.**

Doelstelling

- Aantonen dat pesten en pesten via het web niet kan. Jongeren doen beseffen dat online pesten kwetsend is en dat dit een grote impact heeft op de gepeste persoon
- Jongeren aansporen om hulp te zoeken en niet met hun probleem te blijven zitten
- De kritische zin van jongeren aanscherpen
- De reflex genereren om bij problemen of moeilijke situaties raad te vragen aan een vertrouwenspersoon of eventueel online

Beoogde competenties/ontwikkelingsdoelen

ICT Vaardigheden

- ICT op veilige, verantwoorde en doelmatige manier gebruiken
- ICT gebruiken om op een veilige, verantwoorde en doelmatige manier te communiceren
- Adequaat kiezen uit verschillende ICT-toepassingen om je doel te bereiken
- Stuur het handelen bij na reflectie over het eigen ICT-gebruik en dat van anderen

Sociale Vaardigheden:

- De leerling kan in omgang met anderen respect en waardering opbrengen
- De leerling kan zorg opbrengen voor iets of iemand anders. De leerling kan hulp vragen en zich laten helpen
- De leerling kan kritisch zijn en een eigen mening formuleren

- De leerling kan zich weerbaar opstellen naar leeftijdgenoten en volwassenen toe door signalen te geven die voor anderen begrijpelijk en aanvaardbaar zijn
- De leerling kan ongelijk of onmacht toegeven, kritiek beluisteren en eruit leren

Leren leren:

- Probleemanalytisch denken: de leerling ervaart en analyseert een probleem
- Informatieverwerking en probleemoplossing: De leerling raadpleegt gepaste informatiebronnen en weet bij welke personen hij informatie kan vragen
- Informatieverwerking en uitvoering: De leerling reflecteert vóór, tijdens en na het handelen

Verloop

STAP 1: Situatiefilmpje tonen 'Isabelle wordt gepest via internet'

Start het situatiefilmpje en laat de leerlingen aandachtig kijken. De video stopt en drie mogelijke reacties verschijnen op het scherm. Indien het filmpje onduidelijk is voor de leerlingen, kan je het ofwel nog eens laten spelen ofwel de verhaallijn* luidop lezen:

*"Isabelle komt thuis van school met haar boekentas op haar rug. Ze ziet er droevig uit en gaat rechtstreeks naar haar kamer. Ze gaat op bed zitten met haar laptop en ziet dat ze getagd is in een foto. Je ziet een glimlach verschijnen op het gezicht van Isabelle, maar de glimlach verandert onmiddellijk in een heel triestige blik omdat ze de foto hebben bewerkt met zwarte stift zodat ze er lelijk uitziet ..."

STAP 2: Individuele reflectie

Klik nog niet op de vervolgfilmpjes, maar zorg eerst voor een kort moment van zelfreflectie.

"Wat zou jij doen in plaats van Isabelle?"

Vraag aan de leerlingen om individueel en in stilte na te denken over een mogelijk antwoord en argumenten te verzamelen om zijn/haar keuze kracht bij te zetten. Lees luidop de onderstaande drie mogelijkheden voor, maar klik nog niet op de filmpjes.

1. *"Ik kan er toch niets aan veranderen. Ik durf het ook niet te vertellen, ... de pesters zullen toch wel een keer stoppen...":* Zouden ze met hun probleem, verdriet en boosheid blijven zitten?
2. *"Zou ik het vertellen aan mijn ouders?... Zij kunnen misschien de school inlichten?":* Zouden ze hulp zoeken bij een vertrouwenspersoon?
3. *"Ik zoek hulp online":* Zouden ze op internet hulp proberen te zoeken?

STAP 3: In groep reflecteren

Na het moment van zelfreflectie lees je de 3 stellingen nogmaals luidop en vraag je de leerlingen om zich in kleine groepjes (3 à 4 personen) te verdelen en samen overeen te komen welke stelling ze kiezen. De leerlingen hebben 5 minuten tijd om te kiezen tussen 3 stellingen. Ze mogen slechts 1 enkele stelling kiezen en dienen ook argumenten (pro's en contra's) te verzamelen.

STAP 4: Vervolgfilmpjes

Duid een eerste groepje aan, vraag hen welk filmpje ze kozen, en bekijk vervolgens klassikaal de gekozen vervolgvideo. Nadat de eerste vervolgvideo is bekeken, is er ruimte voor een kort debat.

Kiest het aangeduide groepje bijvoorbeeld om niet te reageren op de pesterijen dan laat je het filmpje – reactie 1 'Ik kan er toch niets aan veranderen. ...' afspelen en stel je vervolgens volgende voorbeeldvragen:

Reactie 1: Ik kan er toch niets aan veranderen.

Via deze reactie kan je de leerlingen duidelijk maken dat het inderdaad moeilijk is om op pesterijen te reageren maar dat je daarmee de situatie niet oplost.

- Denk je dat een vergelijkbaar probleem zichzelf kan oplossen? Hoe?
- Begrijp je dat Isabelle bang is om het heft in eigen handen te nemen?
- Waarom wil Isabelle veranderen van school?
- Zal een andere school het probleem oplossen?
- Leg uit dat het erg belangrijk is om de berichten niet te wissen en op te slaan. Als je ze wist is het bewijsmateriaal weg en daar kan je later spijt van hebben, mocht je de situatie aan iemand willen uitleggen.

STAP 5

Herhaal dit proces tot de drie filmpjes bekeken zijn en er over elke mogelijke keuze gedebatteerd is.

Dus na het eerste debat, duid je opnieuw een groepje aan en kan het volgende vervolgfilmpje worden afgespeeld en opnieuw gekoppeld worden aan een klassikaal debat. Naargelang de keuze van het tweede groepje, speel je 1 van de 2 overige vervolgfilmpjes af en start je vervolgens het debat:

Reactie 2: "Zou ik het vertellen aan mijn ouders?..."

Via deze reactie kan je aantonen dat het zinvol is om naar je ouders, een juf of een andere volwassene te stappen en de berichten/foto's/opmerkingen te tonen. Zij kunnen je helpen om het pestgedrag te doen stoppen omdat zij soms andere mogelijkheden zien (zoals gaan praten met de leerkracht).

- Vind je dit een goed idee?
- Hoe reageert de papa van Isabelle?
- Hoe denk je dat Isabelle zich voelt nadat ze met haar papa heeft gepraat?
- Denk je dat ze samen een oplossing kunnen vinden?

Reactie 3: Ik zoek hulp online

Via deze reactie kan je de leerlingen informeren over het feit dat er ook professionele organisaties bestaan die je in geval van cyberpesten kunnen helpen. Het is belangrijk dat je het bestaan en het nut van hulporganisaties voor jongeren benadrukt.

- Heb jij al ooit iets opgezocht via internet? Ja? Hoe doe je dat?
- Welke organisaties ken je?
- Op welke manier kan je een organisatie raadplegen (online, offline, per telefoon, via chat, per mail)? En op welke manier zou jij dat het liefst doen?

STAP 6: Crea-ronde

Nu de leerlingen alle filmpjes gezien hebben, is het tijd om iets creatiefs te doen. We maken er een rollenspel van. Deel de klas in groepjes van 2 of 3 en laat hen naspelen hoe ze hulp zoeken bij een vertrouwenspersoon wanneer ze gepest worden.

- Aan wie zouden ze het vertellen? Laat hen oefenen in de rol van verschillende personen (ouders, leerkracht, leider jeugdbeweging, begeleiding van de naschoolse opvang, ...)
- Hoe zouden ze het vertellen? Wat zeg je precies? Welke woorden gebruik je?

Het is de bedoeling dat iedereen de kans krijgt om zich volledig in de plaats van Isabelle te stellen. Ook moeten de leerlingen nadenken op welke manier ze hulp zouden zoeken en hoe ze dit zouden verwoorden. De leerlingen kunnen elkaar tips geven. Nadat de leerlingen in groep hebben geoefend, kunnen ze hun rollenspel voor de klas tonen.

Laat de leerlingen nadenken over de handelingen van de pester en de manier waarop de pester zijn/haar spijt zou kunnen tonen.

Extra tip:

Ook de crea-ronde van filmpje 1 "Geheim en privacy" kan bij dit onderwerp gebruikt worden. Laat de leerlingen in kleine groepjes organisaties opzoeken op het internet bij wie ze terecht kunnen in het geval van cyberpesten en schrijf de websites op een groot blad. Laat het blad aan de muur hangen in de klas als geheugensteuntje.

Meer info

www.clicksafe.be